



## JUSTITSMINISTERIET

Folketinget  
Retsudvalget  
Christiansborg  
1240 København K  
Danmark

Dato: 25. marts 2022  
Kontor: Strafferetskontoret  
Sagsbeh: Ditte Luja Aaskov  
Sagsnr.: 2022-0037-0143  
Dok.: 2359553

### **Besvarelse af spørgsmål nr. 19 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Styrket indsats mod menneskeudnyttelse) (L 111)**

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 19 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Styrket indsats mod menneskeudnyttelse) (L 111), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 9. marts 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10  
1216 København K.

T +45 3392 3340  
F +45 3393 3510

[www.justitsministeriet.dk](http://www.justitsministeriet.dk)  
[jm@jm.dk](mailto:jm@jm.dk)

**Spørgsmål nr. 19 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Styrket indsats mod menneskeudnyttelse) (L 111):**

”Vil ministeren som teknisk bistand udarbejde et ændringsforslag med tilhørende bemærkninger, der udvider anvendelsesområdet for retsplejeloven, således at udenlandske medarbejdere sikres adgang til at få beskikket en bistandsadvokat allerede ved indledningen af politiets efterforskning, herunder ved første afhøring, for forurettede i sager om menneskeudnyttelse og i sager efter straffelovens § 262 a om menneskehandel og § 282 om åger?”

**Svar:**

1. Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.2 og den kommenterede høringsoversigt, sikres der med den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for retsplejelovens bestemmelse om bistandsadvokater en retsstilling for forurettede i sager om menneskeudnyttelse efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 262 b, der svarer til retsstillingen for forurettede i sager om overtrædelse af bl.a. straffelovens § 262 a om menneskehandel.

Det betyder, at retten beskikker en advokat for den, der er forurettet ved en overtrædelse af den foreslåede § 262 b, når den pågældende fremsætter begæring om det, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 1. Som det fremgår af retsplejelovens § 741 b, stk. 1, 1. og 3. pkt., skal politiet, inden den forurettede afhøres første gang, vejlede den forurettede om reglerne om beskikkelse af en advokat, og vejledningen skal gentages i forbindelse med og inden anden afhøring. Begæring om beskikkelse af advokat er dog ikke til hinder for, at politiet afhører den forurettede uden advokatens tilstedeværelse, hvis den forurettede er villig til at udtale sig, jf. § 741 b, stk. 2, 1. pkt. Endelig følger det af retsplejelovens § 741 c, stk. 1, 1. pkt., at advokaten har adgang til at overvære afhøringer af den forurettede såvel hos politiet som i retten og har ret til at stille yderligere spørgsmål til den forurettede.

Forurettede i sager om menneskehandel, jf. straffelovens § 262 a, har således allerede i dag efter begæring ret til at have en bistandsadvokat til stede under afhøringer hos politiet. Og med lovforslaget foreslås det at indføre samme retsstilling for forurettede i sager om menneskeudnyttelse, jf. den foreslåede § 262 b.

Der er ikke med det fremsatte lovforslag foreslået en tilsvarende udvidelse i sager om åger. Det skyldes, at de sager om udnyttelse af andre til arbejde under åbenlyst urimelige forhold, som hidtil er blevet bedømt efter § 282 om åger, fremover vil skulle henføres under den foreslåede § 262 b. De sager, der fremover vil skulle bedømmes efter straffelovens § 282, kan derfor ikke sammenlignes med sager om menneskehandel eller menneskeudnyttelse.

2. Det fremgår ikke af spørgsmålet, præcis hvilken udvidelse af adgangen til en bistandsadvokat for forurettede i sager om menneskehandel og menneskeudnyttelse, spørgeren ønsker at sikre med et ændringsforslag.

Justitsministeriet har på den baggrund forstået spørgsmålet sådan, at der ønskes samme adgang for udenlandske forurettede i sager om overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 262 b og af straffelovens § 262 a om menneskehandel og § 282 om åger, som der i medfør af retsplejelovens § 741 a, stk. 2, gælder for forurettede i visse sager om seksuelle overgreb.

En sådan adgang vil betyde, at forurettede i disse sager skal have beskikket en bistandsadvokat, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten hertil frabeder sig dette, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 1. pkt. Endvidere skal forurettede have lejlighed til at tale med en advokat før politiets afhøring af forurettede, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt frabeder sig det, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 2. pkt. Hertil kommer, at politiet – med undtagelse af uopsættelige spørgsmål – alene vil kunne afhøre den forurettede uden advokatens tilstedeværelse, hvis den forurettede anmoder om det, jf. retsplejelovens § 741 b, stk. 2, 2. pkt.

Som anført oven for indebærer det fremsatte lovforslag, at såvel forurettede i sager om menneskehandel som forurettede i sager om menneskeudnyttelse kan få beskikket en bistandsadvokat, som bl.a. har adgang til at være til stede under afhøringer hos politiet og i retten, og har ret til at stille supplerende spørgsmål til den forurettede.

Der er efter Justitsministeriets vurdering ikke særlige hensyn, som tilsiger, at den udvidede adgang til bistandsadvokat, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2, som i dag alene finder anvendelse i visse sager om seksuelle overgreb, udstrækkes til forurettede i sager om menneskehandel, menneskeudnyttelse eller åger.

På den baggrund kan regeringen ikke støtte ændringsforslaget.

**3.** Et ændringsforslag vil kunne formuleres som anført nedenfor.

Det bemærkes i den forbindelse, at en udvidelse, som indebærer, at den udvidede adgang til bistandsadvokat, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2, skal gælde i sager om menneskehandel, menneskeudnyttelse og åger, vil kunne have betydning for lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Det bemærkes videre, at ændringsforslaget ikke er begrænset til udenlandske forurettede i sager om overtrædelse af den foreslåede § 262 b i straffeloven og straffelovens §§ 262 a og 282, da en sådan sondring på baggrund af nationalitet forekommer uhensigtsmæssig.

**Ændringsforslag**  
**til**  
**Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændin-**  
**geloven**  
(Styrket indsats mod menneskeudnyttelse) (L 111)

Af (...), tiltrådt af (...):

Til § 2

**1)** I *nr. 1* udgår »og stk. 3, 1. pkt.,«

[Udvidet adgang til bistandsadvokat i sager om menneskeudnyttelse]

**2)** I *nr. 1* indsættes efter »§§ 260-262 b«: », § 282«

[Adgang til bistandsadvokat for forurettede i sager om åger]

**3)** Efter *nr. 1* indsættes som nye numre:

»**01.** I § 741 a, stk. 2, 1. pkt. ændres »eller § 223, stk. 1« til: »§ 223, stk. 1, § 262 a, § 262 b eller § 282«.

»**02.** I § 741 a, stk. 3, 1. pkt. ændres »§§ 260-262 a« til: »§§ 260-262«.

[Udvidet adgang til bistandsadvokat i sager om menneskehandel, menneskeudnyttelse og åger]

## Bemærkninger

### Til nr. 1

Det foreslås, at henvisningen til den foreslåede § 262 b i straffeloven alene indsættes i retsplejelovens § 741 a, stk. 1, og ikke i bestemmelsens stk. 3, 1. pkt. Forslaget er en konsekvensændring af den foreslåede ændring i retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 1. pkt., jf. bemærkningerne til nr. 3. Adgangen for retten til i medfør af retsplejelovens § 741 a, stk. 3, at afslå beskikkelse af advokat i sager, hvor lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig, finder således ikke anvendelse i sager om menneskeudnyttelse.

### Til nr. 2

Det foreslås, at der i retsplejelovens § 741 a, stk. 1, indsættes en henvisning til straffelovens § 282 om åger.

Den foreslåede udvidelse vil indebære, at adgangen til at få beskikket en bistandsadvokat også vil omfatte forurettede i sager om overtrædelse af straffelovens § 282 om åger.

Den foreslåede udvidelse skal ses i sammenhæng med den foreslåede ændring i retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 1. pkt., jf. bemærkningerne til nr. 3.

Der er ikke med forslaget i øvrigt tilsigtet nogen ændringer af retstilstanden efter den pågældende bestemmelse.

### Til nr. 3

Det foreslås, at retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 1. pkt., ændres, således at den forurettede i sager om overtrædelse af den foreslåede § 262 b (menneskeudnyttelse) i straffeloven samt straffelovens § 262 a (menneskehandel) og § 282 (åger) skal have beskikket en bistandsadvokat, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det. Den forurettede skal derudover have lejlighed til at tale med en advokat før politiets afhøring af forurettede, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt frabeder sig det, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 2. pkt.

Den foreslåede ændring vil yderligere medføre, at den forurettede i sager om overtrædelse af den foreslåede § 262 b (menneskeudnyttelse) i straffeloven samt straffelovens § 262 a (menneskehandel) og § 282 (åger) alene kan afhøres af politiet uden advokatens tilstedeværelse, hvis den forurettede anmoder om at blive afhørt uden advokatens tilstedeværelse, jf. retsplejelovens § 741 b, stk. 2, 2. pkt.

Med henblik på at undgå, at ordningen skaber efterforskningsmæssige vanskeligheder, således at udsigten til at få udredt tingenes rette sammenhæng forringes, forudsættes det, at politiet uanset reglerne kan foretage en helt foreløbig udspørgen af forurettede, sådan som det også er tilfældet i de sager, som i dag er omfattet af retsplejelovens § 741 a, stk. 2, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 1 (retsplejelovens § 741 a), i lovforslag nr. 160 af 27. april 2005, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, side 7306.

Politiet vil således kunne stille uopsættelige spørgsmål til forurettede og nødvendige efterforskningskridt bør kunne finde sted, også før advokaten er kommet til stede. Politiet vil således kunne stille forurettede spørgsmål med henblik på meddelelse af akutte oplysninger af betydning for en umiddelbar bevissikring. Der forudsættes at være tale om oplysninger, der er nødvendige for foretagelsen af efterforskningskridt, som ikke kan opsættes uden risiko for, at øjemedet forspildes. Det kan også dreje sig om oplysninger, der er nødvendige for stillingtagen til, om der foreligger et anholdelsesgrundlag. Der vil således kunne være tale om en udspørgen, der ikke er helt kort.

Samtidig foreslås det, at henvisningen i retsplejelovens § 741 a, stk. 3, 1. pkt., til straffelovens § 262 a udgår.

Forslaget er en konsekvensændring af den foreslåede ændring i retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 1. pkt. Adgangen for retten til i medfør af retsplejelovens § 741 a, stk. 3, at afslå beskikkelse af advokat i sager, hvor lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig, skal således ikke finde anvendelse i sager om menneskehandel, jf. straffelovens § 262 a.